

A stylized world map composed of white dots on a red background. The dots are arranged in a grid pattern, with the density of the dots varying to create the shape of the continents. The map is centered on the Atlantic Ocean.

บทความพิเศษ

ล็อกแต่ไม่ล๊اب ฝ่าวิกฤต ประมูล 4G

ฐากร ตันทีสิทธิ์*

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

เช้ามีวันที่ 19 ธันวาคม 2558 เป็นวันอันสำคัญที่สุดวันหนึ่งของชีวิตการทำงานของผมน และก็เชื่อว่าเป็นวันประวัติศาสตร์วันหนึ่งของสำนักงาน กสทช. ของพวกเราทีเดียว

เข้มนาฬิกาหมุนมาหยุดอยู่ตรง 00.20 น. หลังผ่านการเสนอราคาการประมูลคลื่นความถี่ในย่าน 900 MHz มา 198 รอบ

ผู้ชนะการประมูลก็คือ บริษัท ทรูมูฟ เอช ยูนิเวอร์แซล คอมมิวนิเคชั่น จำกัด และบริษัท แจส โมบาย บรอดแบนด์ จำกัด

ทั้งสองบริษัทเสนอราคาประมูลรวมแล้วกว่า 151,952 ล้านบาท

ตัวเลขรายได้จากการประมูลในครั้งนี้เป็นเม็ดเงินมหาศาลเกินกว่าที่ใครๆ จะคาดคิด

ผมกวาดสายตามองไปรอบๆ เห็นทีมงานทำหน้าที่ดูแลเฝ้าติดตามงานมาตลอด 4 วัน 4 คืน ที่ผ่านมามีอาการเหนื่อยล้า อิดโรย แต่สังเกตแววตาของทุกคนดูเหมือนบ่งบอกถึงความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการประมูลและการหารายได้เพื่อชาติ

อย่างที่กล่าวไว้ตอนต้นว่า งานประมูลครั้งนี้ยิ่งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ และช่วยสร้างชื่อเสียงให้องค์กรของเรามีอายุเพียงไม่กี่ขวบปีให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม นับได้ว่าเป็นหนึ่งในผลงานโดดเด่นที่สุดของบอร์ด กสทช. ชุดนี้ และเนื่องในโอกาสที่คณะกรรมการชุดนี้ครบรอบการทำงาน 6 ปี ผมจะขอเล่าเรื่องราวการฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ จนกระทั่งกลายเป็นงานชิ้นโบแดงผ่านบทความนี้

ท่ามกลางความปิติยินดีกับความสำเร็จเมื่อรู้ผลการประมูลในวันที่ 20 ธันวาคม ทุกคนหารู้ไม่ว่าวิกฤตของวงการสื่อสารไทยกำลังก่อตัว วิกฤตนี้ผมไม่ได้หมายถึงราคาหุ้นของผู้ประกอบการทั้ง 4 บริษัท รวมประมูลที่ร่วงลงมาถล่มทลายระหว่างการประมูล แต่ผมหมายถึงเหตุการณ์ในอีกไม่กี่เดือนหลังจากนี้ ที่การชำระเงินประมูลจะกลายเป็นปมร้อนสร้างแรงสั่นสะเทือนให้กับสำนักงาน กสทช.

บริษัท แอส โมบาย บรอดแบนด์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทลูกของบริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด (มหาชน) นั้น ณ สิ้นปี 2558 มีทรัพย์สินอยู่ที่ 50,796 ล้านบาท มีกำไรสุทธิจากการดำเนินงานปกติอยู่ที่ระดับ 3,000 กว่าล้านบาท ถือว่ามีขนาดค่อนข้างเล็กเมื่อเทียบกับราคาใบประมูลที่ประมูลได้ตกอยู่ที่ 76,564 ล้านบาท แต่ด้วยความที่บริษัทมีแผนการใหญ่ในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์จากการให้บริการโทรศัพท์ประจำที่หรือ fixed line และอินเทอร์เน็ตแบบมีสายมาสู่การให้บริการแบบไร้สาย จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าประมูลเพื่อช่วงชิงใบอนุญาตคลื่นความถี่ โดยเฉพาะคลื่น 900 MHz

ถ้าบริษัทแอสฯ ทำได้ตามแผนจะช่วยผลักดันให้บริษัทสร้างโครงข่ายครอบคลุมบริเวณกว้างขึ้น รวมถึงการที่บริษัทสามารถหาพันธมิตรทางการเงินอย่างธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ยิ่งเสริมสร้างความมั่นใจเพื่อที่จะสู้ศึกการประมูลในครั้งนี้

ในส่วนของท่านสำนักงาน กสทช. รู้สึกตื่นเต้นที่มีบริษัทแอสฯ เข้ามาร่วมประมูล ถือเป็นผู้ให้บริการรายใหม่

ปกติแล้วในประเทศต่างๆ ทั่วโลกนั้น อุตสาหกรรมการให้บริการโทรคมนาคมจะมีผู้ให้บริการ 3-4 ราย เพราะจำนวนผู้ให้บริการดังกล่าวสามารถสร้างการแข่งขันควบคู่ไปกับรักษาระดับทำกำไรที่ทำให้อุตสาหกรรมมีการบริการที่ดี มีคุณภาพในระยะยาวได้

เมื่อมองย้อนกลับมายังประเทศไทยในขณะนั้นเราพบว่า อุตสาหกรรมโทรคมนาคมในบ้านเรามีผู้ประกอบการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สามรายเช่นกัน ดังนั้นถ้ามีผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาย่อมเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผล รวมถึงจะสร้างประโยชน์ให้กับผู้บริโภคเพราะการแข่งขันเข้มข้นขึ้น

แต่เหตุการณ์กลับตาลปัตร เมื่อบริษัท แอส โมบายฯ ไม่มาชำระคลื่นในวันที่ 21 มีนาคม 2559 ทุกคนในวันนั้นลุ้นกันตัวโก่ง รวมถึงผมด้วย ว่า “แอสฯ จะมาหรือไม่มา”

บริษัทแอสฯ อ้างว่ามูลค่าคลื่นสูง ไม่สามารถหาแบงก์การันตีมาได้ทันเวลา

ผมตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับบริษัทแอสฯ อันเนื่องมาจากขั้นตอนการประมูลที่เป็นไปอย่างโปร่งใสและเข้มงวด ทำให้ผู้ประมูลต้องเคาะสู้ราคาตัวเอง และข้อบังคับที่เข้มงวด ผู้แข่งขันไม่สามารถติดต่อกับโลกภายนอกได้

เผื่อกร้อนๆ เรื่องบริษัทแจสฯ เบี่ยงการประมูลคลื่นจึงตกอยู่ในมือเลขาธิการ กสทช.

ณ เวลา 16.30 น. ของวันที่ 21 มีนาคม พวกเราชาวสำนักงาน กสทช. บางส่วนเตรียมตัวเก็บของกลับบ้านเพราะเป็นเวลาเลิกงานแล้ว แต่ผมกับผู้บริหารคนอื่นๆ กลับนั่งใจหายใจกว่า เพราะไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป เนื่องจากเป็นเส้นตายของบริษัทแจสฯ จะต้องมาชำระค่าคลื่นเป็นวันสุดท้าย

หลังผ่านพ้นเวลาที่กำหนด “แจสฯ” ไม่มาแน่นอนแล้ว ผมนั่งประมวลความคิด ลำดับเหตุการณ์และปัญหา รวมถึงทางออกในการแก้วิกฤตที่เกิดขึ้น

ผมยอมรับว่ารู้สึกช็อก เพราะตลอดระยะเวลา 2 เดือนเศษๆ ไม่เคยคิดว่า “แจสฯ” จะเบี้ยว ผู้บริหารระดับสูงของ “แจสฯ” เองยืนยันว่าพร้อมจ่ายค่าใบอนุญาตให้กับ กสทช.

ระหว่างผมนั่งประมวลเหตุการณ์ มีข่าวของแจสฯ มาจากหลายกระแส บางคนเสนอทางเอาผิดให้เชิดหลาบ เพราะถือว่าทำให้รัฐเสียหาย กสทช. หน้าแตก บางคนถึงขั้นเสนอยึดใบอนุญาตโมโนทวิ ซึ่งเป็นบริษัทในเครือจัสมินฯ ด้วย

ผมรวบรวมข้อมูลทั้งหมดพร้อมกับครุ่นคิดถึงทางออกของปัญหา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม

แน่นอนว่าอุปสรรคที่เกิดขึ้นเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แต่ในอีกมุมหนึ่งผมก็รู้สึกแอบภูมิใจอยู่ลึกๆ ว่าการจัดประมูลคลื่น 4G กสทช. ทำได้อย่างโปร่งใส ไร้ข้อตำหนิ

ถ้าย้อนอดีต ทุกครั้งที่มีการประมูลงานใหญ่ๆ ของรัฐ มูลค่าเป็นร้อยล้าน พันล้าน หรือหมื่นๆ ล้านบาท มักจะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ผู้รับเหมาฮั้ว หรือไม่ก็ข้อครหาการประมูลไม่โปร่งใส

แต่การประมูลคลื่น 4G ครั้งนี้ นอกจากไม่มีเสียงครหาเรื่องฮั้วแล้ว ในทางกลับกัน การแข่งขันต่อสู้เป็นไปอย่างดุเดือด 4 วัน 4 คืน อย่างที่เกริ่นข้างต้น ไม่เพียงสื่อมวลชนที่ร่วมชื่นชมความสำเร็จกับ กสทช. ที่จัดประมูลอย่างโปร่งใสในรอบ 100 ปี หากหน่วยงานตรวจสอบทั้งของรัฐและเอกชนก็เห็นพ้องด้วย

ผมคิดทบทวนถึงมุมบวก ประเมินว่ารัฐไม่เกิดความเสียหาย ยิ่งไปกว่า คลื่นยังอยู่ในมือ กสทช.

วันรุ่งขึ้นผมเรียกประชุมกับผู้เกี่ยวข้องในสำนักงาน และเสนอให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนถึงเหตุการณ์ที่ “แจสฯ” เบี่ยงไม่มาชำระค่างวด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสังคม

ระหว่างการสอบสวนมีโจทย์ให้ผมต้องคิดต่อคือ จะลงโทษแจสฯ อย่างไร และจะอย่างไรกับคลื่นที่ถูกเบี้ยว

ในช่วงเวลานั้นผมถูกกดดันอย่างหนักจากสังคมและคนรอบข้างเรียกร้องให้ปรับ “แจสฯ” หนักๆ

บางฝ่ายเรียกร้องให้จัดประมูลใหม่ด้วยราคาเริ่มต้นเท่าเดิม 16,080 ล้านบาท ผมยังบอกว่าส่วนต่างระหว่างผลประมูลครั้งใหม่กับราคาที่แจสฯ ประมูลได้ให้ไปเรียกคืนเอาจากแจสฯ

ผมไม่เห็นด้วยกับข้อเรียกร้อง ผมยึดหลักการว่า บ้านเมืองต้องอยู่ด้วยกฎกติกา เราไม่สามารถนำอารมณ์มาใช้ในการตัดสินใจปัญหา

ในเมื่อกฎของการประมูลระบุว่า ถ้าผู้ชนะประมูลไม่ชำระค่าใบอนุญาตตามกำหนด กสทช. จะยึดเงินประกัน 644 ล้านบาท

ผลสอบสรุปออกมาให้เราจับหลักประกันดังกล่าว และเรียกร้องค่าเสียหายในการจัดการประมูลตามมูลค่ายุติธรรมอีกกว่าร้อยล้านบาท

เมื่อ กสทช. ลงมติลงโทษ “แจสฯ” ให้เป็นไปอย่างยุติธรรมตามที่กฎกติกาที่กำหนดไว้ได้ ปัญหาคลี่คลายไปเปลาะหนึ่ง แต่อุปสรรคต่อมาคือ การประมูลครั้งใหม่ที่ไม่มีกฎเกณฑ์มารองรับว่าจะทำอย่างไรกับคลื่นที่ถูกเบียด

แน่นอน จากวิธีที่เสนอแนะในวิธีแรกที่เราได้กล่าวมานั้น แม้จะสมเหตุสมผลในการตั้งราคาเริ่มต้นในการประมูลเหมือนในตอนแรก แต่มีแนวโน้มที่เป็นไปได้อย่างยิ่งว่าผลประมูลจะออกมาต่ำกว่าราคาที่ “แจสฯ” ให้ในตอนแรก ซึ่งจะทำให้รัฐเสียประโยชน์

การหาทางออกในเรื่องนี้สร้างความปวดเศียรเวียนเกล้าอีกครั้งให้กับผมและบรรดาผู้บริหาร กสทช. เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นโจทย์ใหญ่และมีผลกระทบกับหลายๆ ฝ่าย รวมถึงเป็นประเด็นที่นายกรัฐมนตรีและรัฐบาลให้ความสนใจ เป็นปมร้อนที่พวกเราผู้บริหาร กสทช. ต้องนั่งขบคิดตลอดหน้าร้อนของปี 2559

ในระหว่างวันหยุดสงกรานต์ที่พวกเราอาจเปียกน้ำป้อมแป้มกัน แต่ผมจำได้ว่าต้องนั่งเหงื่อตก ถกประเด็นเรื่องการประมูลครั้งใหม่กับรองนายกฯ วิชาญ เครืองาม และคุณอดุลย์ สวานายน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ หรือไอซีที ในขณะนั้น

การถกประเด็นมีทั้งในและนอกสถานที่ราชการเป็นเวลาหลายวันด้วยกัน

ในที่สุด แม้ว่าหลายฝ่าย ทั้งนักวิชาการ ผู้ประกอบการ และภาคประชาชน เสนอทางเลือกให้ผมกำหนดราคาประมูลตั้งต้นที่ราคาเดิม 16,080 ล้านบาทบ้าง หรือเริ่มต้นที่ราคาที่ต่ำแต่ ไตรเนตถอนตัวจากการประมูลไปบ้าง

บางรายยังเสนอให้ผมเริ่มที่ราคากลางจากผลการประมูลที่ 35,000 ล้านบาท แทนที่จะใช้ผลประมูลที่ 75,600 ล้านบาท แต่ท้ายที่สุดผมได้หารือกับทางรัฐบาล เพื่อให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติออกคำสั่งพิเศษมาตรา 44 จัดประมูลเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยคิดราคาเริ่มต้นที่เดียวกับราคาที่แจสา ทั้งประมูลและยังเป็นการช่วยให้การประมูลไม่มีการฟ้องร้องที่อาจจะทำให้การประมูลต้องยุติ และประเทศชาติไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้

ผลของคำสั่งดังกล่าวนำมาสู่ประโยคที่ผมกล่าวกับที่สาธารณะไว้ว่า “ขอบคุณทุกฝ่ายที่เสนอแนะ แต่ผมขอเลือกแนวทางที่รักษาผลประโยชน์ของรัฐมากที่สุด เพราะคุณไม่สามารถติดแทนกันได้”

ถ้าเราไม่เดินหน้าอย่างนี้แล้ว สังคมก็อาจจะเกิดความกังขากับทางสำนักงานฯ และอาจจะสร้างปัญหาให้ตามมาภายหลัง ซึ่งผมคนเดียวคงไม่มีปัญญารับผิดชอบไหวได้

แต่เรื่องราวยังไม่จบแต่เพียงเท่านั้น ผมยังต้องลุ้นแบบต้องกลั้นหายใจลึกๆ อีกว่า จะมีผู้มาเข้าร่วมประมูลในราคาที่สูงลิ่วนี้หรือไม่

หรือจะเกิดวิกฤตซ้ำสองเมื่อไม่มีผู้เข้าประมูล แล้วทำให้การประมูลนี้ไม่สามารถจบลงได้ และยังเป็นการทำให้ ม.44 เสื่อมความขลังในการจัดประมูลครั้งนี้อีกถ้าไม่มีผู้เข้าร่วมประมูล

แต่วิกฤตนั้นก็คลี่คลายเมื่อทางบริษัท เอดับเบิลยูเอ็น จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทลูกของทางแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส ประกาศเข้าร่วม และสามารถคว้าชัยในการประมูล นับเป็นความโชคดีที่ทางสำนักงานฯ ยังสามารถรักษาผลประโยชน์ของชาติ ไม่ทำให้รัฐเสียประโยชน์ที่ควรจะได้ และขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้าไปในเวลาเดียวกัน

บทเรียนจากเหตุการณ์ในครั้งนี้สอนผมว่า ถ้าเรามีความอดทน ยึดมั่นตามกฎกติกา และเหนือสิ่งอื่นใดคือ มุ่งมั่นที่จะรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนแล้ว จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นสามารถก้าวข้ามอุปสรรคไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ไปได้เสมอ

การฝ่าวิกฤตกรณี “แจสา เบี้ยว” ครั้งนี้ผมต้องขอขอบคุณพนักงาน กสทช. ทุกคนที่ร่วมมือร่วมใจกัน จัดประมูลได้อย่างราบรื่น รวมถึงต้องขอบคุณคณะกรรมการ กสทช. ชุดนี้ ที่ให้นโยบายและการสนับสนุนที่ดีเสมอมาตลอด 6 ปี ช่วยให้สำนักงานฟันฝ่าอุปสรรคและวิกฤตต่างๆ นานามาได้ ขอขอบคุณครับ

